

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง “ทองบางสะพาน” สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบางสะพานวิทยา อำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นเรื่อง “ทองบางสะพาน” และพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง “ทองบางสะพาน” สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบางสะพานวิทยา พื้นที่ที่ทำการศึกษาได้แก่ แหล่งแร่ทองคำบางสะพาน หมู่ที่ 6 บ้านป่าร่อน ตำบลร่อนทอง อำเภอบางสะพานจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และโรงเรียนบางสะพานวิทยา หมู่ที่ 6 เขากะจิ ตำบลกำเนิดคนพคุณ อำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ห้อง 2 จำนวน 30 คน โรงเรียนบางสะพานวิทยา ปีการศึกษา 2552 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 จำนวน 1 ห้องเรียน ที่ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง ด้วยเป็นห้องที่ผู้วิจัยทำการสอนเป็นปกติอยู่แล้วจึงสะดวกต่อการทดลอง

ขั้นตอนการวิจัย

ในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องทองบางสะพานสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบางสะพานวิทยา มีขั้นตอนการดำเนินการ 6 ขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศของชุมชน ปัญหา และสิ่งที่ควรพัฒนา 4 ด้าน
2. จัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นเรื่อง ทองบางสะพาน
3. จัดทำหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง ทองบางสะพาน
4. ตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตร ประกอบด้วยเอกสารสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เอกสารโครงสร้างหลักสูตรและแผนการจัดการเรียนรู้
5. ทดลองใช้และประเมินหลักสูตร (ระหว่างวันที่ 1- 28 ก.พ. 2553)
6. ปรับปรุงและแก้ไข

สรุปผลการวิจัย

ผลการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องทองบางสะพาน ได้หลักสูตรท้องถิ่นฉบับสมบูรณ์ที่ประกอบด้วยเอกสารหลักสูตร ดังนี้

1. สาระการเรียนรู้ท้องถิ่นเรื่องทองบางสะพานที่ประกอบด้วย องค์ความรู้จำนวน 6 บท คือ บทที่ 1 ไขคดีตำนานทองบางตะพาน : เรื่องเล่าหรือเรื่องจริง บทที่ 2 ภูมิศาสตร์แหล่งแร่ทองคำ

บางสะพาน บทที่ 3 ธรณีวิทยาแหล่งแร่ทองคำบางสะพาน บทที่ 4 การขุดหาแร่ทองคำบางสะพาน บทที่ 5 วัฒนธรรมและวิถีชีวิตนักขุดทองบ้านป่าร้อน บทที่ 6 การอนุรักษ์และพัฒนาแหล่งแร่ทองคำบางสะพาน

2. หลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง ทองบางสะพาน ประกอบด้วย วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โครงสร้างสาระการเรียนรู้ การวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้การบูรณาการผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง คำอธิบายรายวิชา หน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 6 หน่วยเวลาเรียน 20 ชั่วโมง ประกอบด้วย สาระสำคัญ ผลการเรียนรู้ จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้กระบวนการจัดการเรียนรู้ สื่อและแหล่งการเรียนรู้ และกระบวนการวัดผลประเมินผล ที่มีความเหมาะสมและสอดคล้องกันทุกแผน

ซึ่งผลการทดลองใช้ พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายต่างเห็นด้วย และสนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ท้องถิ่นเรื่อง ทองบางสะพานอย่างต่อเนื่อง

การอภิปรายผล

ในการศึกษาเรื่องการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องทองบางสะพาน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบางสะพานวิทยา จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผลการวิจัยได้ข้อค้นพบ ซึ่งสามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ผลที่ได้จากการจัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องทองบางสะพาน

ในการจัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นเรื่องทองบางสะพาน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบางสะพานวิทยา จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผู้วิจัยได้เข้าไปสำรวจแหล่งร้อนทองในหมู่บ้านป่าร้อน ตลอดจนพบปะพูดคุยถึงเรื่องราวเกี่ยวกับทองบางสะพาน กับชาวบ้าน บุคคลภูมิปัญญาท้องถิ่น ผู้นำชุมชน หลายคน หลายครั้งรวมแล้วเป็นเวลานาน 4-5 ปี ซึ่งพบว่าเรื่องราวของทองบางสะพาน นั้นมิได้เป็นเพียงแค่แหล่งกำเนิดทองคำที่ให้ความรู้ทางธรณีวิทยาแต่เพียงอย่างเดียว หากว่ายังมีเรื่องราวที่น่าสนใจทั้งในด้านวิถีชีวิตของผู้คน สังคมในยุคนั้นที่ส่งผลถึงปัจจุบัน ตลอดจนทั้งความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับประวัติความเป็นมาของพื้นที่ ประวัติศาสตร์ของชาติ ที่ปรากฏอยู่ในหลักฐานเอกสารต่าง ๆ ดังนั้นในการที่จะให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เรื่องทองบางสะพาน อย่างสนุกสนาน ดินแดน และประทับใจ จึงควรจะเรียนรู้แบบบูรณาการทั้งในเรื่องธรณีวิทยา กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เรื่องภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคม ศาสนา และวัฒนธรรม ที่ต้องอาศัยเชื่อมโยงข้อมูลจากวรรณกรรมที่บันทึกเรื่องราวทองบางสะพาน ซึ่งเป็นสาระในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ผู้วิจัยจึงรวบรวมข้อมูลที่ได้จากชาวบ้าน ร่วมกับการศึกษาเอกสาร ตำราต่าง ๆ แล้วทำการ วิเคราะห์ สังเคราะห์ เรียบเรียงจัดทำเป็นสาระการเรียนรู้โดยแยกเป็นบท ๆ ได้เป็น 6 บท ที่ครอบคลุมทุกสาระที่เกี่ยวข้อง คือ บทที่ 1 ไขอดีตตำนานทองบางสะพาน : เรื่องเล่าหรือเรื่องจริง ประกอบด้วยสาระที่ 4 : ประวัติศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาและวัฒนธรรมและสาระ

ที่ 5 : วรรณคดีและวรรณกรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย บทที่ 2 ภูมิศาสตร์แหล่งแร่
ทองคำบางสะพาน ประกอบด้วยสาระที่ 5 : ภูมิศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคม ศาสนา และ
วัฒนธรรม บทที่ 3 ธรณีวิทยาแหล่งแร่ทองคำบางสะพาน ประกอบด้วยสาระที่ 6 : กระบวนการ
เปลี่ยนแปลงของโลก กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ บทที่ 4 การขุดหาแร่ทองคำบางสะพาน
ประกอบด้วยสาระที่ 3 : สารและสมบัติของสาร และสาระที่ 4 : แรงและการเคลื่อนที่ กลุ่มสาระ
การเรียนรู้วิทยาศาสตร์ บทที่ 5 วัฒนธรรมและวิถีชีวิตนั้กขุดทองบ้านปร้าร้อน ประกอบด้วยสาระที่ 2 :
หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศาสนาและ
วัฒนธรรม บทที่ 6 การอนุรักษ์และพัฒนาแหล่งแร่ทองคำบางสะพาน ประกอบด้วยสาระที่ 3 :
เศรษฐศาสตร์ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศาสนาและวัฒนธรรม และ สาระที่ 2 : สิ่งมีชีวิตและ
สิ่งแวดล้อม ในกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์

2. หลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง ทองบางสะพาน

ในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารหลักสูตร กระบวนการพัฒนา
หลักสูตรท้องถิ่นของกรมวิชาการ และดำเนินการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง ทองบางสะพาน ซึ่ง
มี 6 ขั้นตอน คือ 1) ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศของชุมชน ปัญหา และสิ่งที่ควรพัฒนา 4 ด้าน 2)
จัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องทองบางสะพาน 3) จัดทำโครงสร้างสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น 4)
ตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรท้องถิ่น 5) ทดลองใช้และประเมินหลักสูตร และ 6) ปรับปรุงและ
แก้ไข ซึ่งสอดคล้องกับ บังอร พุกสุขและรัชนี สุขเกษม (2549 : 3) ได้ร่วมกันศึกษาบริบทของ
การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของ โรงเรียนบ้านหนองเผาถ่าน การดำเนินการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น
มีขั้นตอนการดำเนินการ 5 ขั้นตอนดังนี้ 1) การศึกษาสภาพบริบทในการพัฒนาหลักสูตร 2) การ
ดำเนินการยกร่างหลักสูตร 3) การประเมินและการปรับปรุงหลักสูตรก่อนนำไปใช้ 4) การนำ
หลักสูตร ไปใช้และการประเมินระหว่างการใช้ 5) การประเมินและการปรับปรุงหลักสูตรหลังการ
นำไปใช้ และการสรุปผลการดำเนินการ และสำลี ทองธิว และคนอื่นๆ (2544 : 105-149) ที่ทำการวิจัยการ
พัฒนาหลักสูตรมัคคุเทศก์น้อยงานไม้แกะสลักและงานไม้สำหรับนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่หก
โรงเรียนบ้านต้นแก้ว ชุมชนบ้านถวายอำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งมีขั้นตอนดังต่อไปนี้ 1)
ขั้นสร้างความเข้าใจระหว่างผู้บริหาร โรงเรียนกับครูเพื่อชี้แจงความเป็นมาของหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง
มัคคุเทศก์น้อยงานไม้แกะสลักและงานไม้ ซึ่งเป็นความต้องการของชุมชนและนำเสนอแนวคิดเรื่อง
การเป็นแนวร่วมระหว่างครูกับชาวบ้านเพื่อพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นร่วมกัน 2) ขั้นกำหนดโครงสร้างหลักสูตร
ท้องถิ่นมีสองระยะ ระยะที่หนึ่งครู่ร่างเป้าหมาย โครงสร้างเวลาเรียน เนื้อหาสาระ ออกแบบ
ประสบการณ์ กิจกรรมการเรียนการสอน และวิธีวัดผลประเมินผล ระยะที่สอง ครู่ร่างโครงสร้าง
หลักสูตรที่ทำไว้นำเสนอขอความเห็นชอบและข้อเสนอแนะจากชาวบ้าน 3) ขั้นจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นมี
สามระยะคือ ระยะที่หนึ่ง ครูดำเนินการสร้างหลักสูตรท้องถิ่นจัดทำรายละเอียดของแผนการสอนตาม
โครงสร้างหลักสูตรที่ผ่านความเห็นชอบจากชาวบ้าน ระยะที่สอง ครูศึกษาและประมวลความรู้จาก

ท้องถิ่น โดยเก็บข้อมูลภาคสนาม ระยะที่สาม ประมวลผลความรู้ทางวิชาการจากแหล่งข้อมูลภายนอกเพิ่มเติม ระยะที่สี่ ครูลงมือสร้างบันทึกการสอน เอกสารประกอบการสอน สื่อการสอน แบบวัดและประเมินผล และทดลองใช้บันทึกการสอนบางส่วน 4) ชั้นวิพากษ์หลักสูตรท้องถิ่นโดยชาวบ้านและผู้เชี่ยวชาญพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น 5) ชั้นปรับปรุงหลักสูตรก่อนนำไปใช้ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับศศ.ทวีพร เนียมมาลัย และคณะ (2547 : 39-98) ที่ทำการศึกษาบริบทของชุมชนและองค์ความรู้ภูมิปัญญา น้ำตาลมะพร้าว เพื่อสร้างบทเรียนวิทยาศาสตร์ท้องถิ่น เรื่องน้ำตาลมะพร้าวตำบลบางครก ระดับมัธยมศึกษาและระดับอุดมศึกษา ซึ่งมีกระบวนการสร้างบทเรียนวิทยาศาสตร์ท้องถิ่นดังนี้ 1) ศึกษาบริบทชุมชนร่วมกันระหว่างนักวิจัย นักเรียน นักศึกษา โดยมีวิทยากรท้องถิ่นให้ความรู้ 2) ประชุมประมวลองค์ความรู้ วิเคราะห์ประเด็นปัญหาที่ควรนำมาศึกษาร่วมกัน 3) ให้นักเรียนอาสาสมัครทดลองศึกษาด้วยตนเอง โดยการทำให้โครงการวิทยาศาสตร์และสืบค้นข้อมูล 4) ได้ผลการศึกษานักเรียนอาสาสมัคร 5) ผู้สอนศึกษาหลักสูตร คำอธิบายรายวิชา จุดประสงค์การเรียนรู้ 6) จัดทำแผนการสอน กำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดจนสื่อ การวัดประเมินผล และจัดทำเอกสารประกอบการเรียนรู้ 7) นักวิจัยร่วมกันตรวจสอบแผนการสอน และปรับปรุง 8) ดำเนินการสอนกับกลุ่มทดลอง 9) สรุปรายงาน

3. ผลจากการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง ทองบางสะพาน

ผลจากการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง ทองบางสะพาน มีดังนี้

3.1 ผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน จากการทดลองจัดกิจกรรมการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ท้องถิ่นเรื่อง ทองบางสะพานซึ่งเป็นหน่วยที่ 3 ในรายวิชาวิทยาศาสตร์กายภาพชีวภาพ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ทำให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเรียนรู้เรื่องราวของท้องถิ่นของตนเองทั้งในแง่มุมที่เป็นทั้งสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ภาษาไทย สังคม ศาสนาและวัฒนธรรม ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย โดยเฉพาะกิจกรรมการเรียนรู้ภาคสนามที่ทำให้นักเรียนได้รับรู้เรื่องราวจากเหมืองทองคำของนายบัวขาวและนางสุชีพ มิ่งเมือง จากปากคำบอกเล่าของวิทยากรภูมิปัญญาท้องถิ่น จากสภาพร่องรอยที่เกิดขึ้นในพื้นที่แหล่งร้อนแร่ทองคำริมคลองทอง และจากชาวบ้านที่กำลังประกอบอาชีพร่อนเลียงแร่ทองคำอยู่ในลำคลองทอง นักเรียนถึงกับบอกปากว่า อยู่มาตั้งนานเพิ่งจะรู้ว่า ร่อนทองเขายังทำกันอยู่ นึกว่าแค่เรื่องเล่าในอดีต ถ้าไม่มาเห็นด้วยตาของตัวเองคงไม่รู้เรื่องไปอีกนาน ... หรือ.....ครูคะพวกเราน่าจะได้ลองใช้เลียงร่อนทองกันทุกคนนะ... ครูต้องจัดกิจกรรมอย่างนี้อีกมันเป็นเรื่อง que ทุกคนในบางสะพานควรรับรู้ ...ครูครับได้เขาสนุกตื่นเต้นดีครับแล้วปากถ้าตามวกในตำนานอยู่ไหนละครับ บางคนเห็นแหล่งโบราณคดีเนินไก่อ๊ะถึงกับอุทานว่า ทำไมปล่อยให้เป็นอย่างนี้ รกไปหมด ไม่น่าดูเลย มันน่าจะมีการดูแลกันหน่อยนะ น่าเสียดายมันแทบไม่เหลือร่องรอยแห่งโบราณคดีเลยพวกเราจะช่วยอะไรได้บ้างไหมนี้ .. คำพูดที่สะท้อนออกมาจากปากของนักเรียนในการให้สัมภาษณ์ว่าต้องการให้ครูดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้แบบนี้ต่อไป หรือจากโครงการต่างๆที่นักเรียนสามารถนำเสนออย่างหลากหลาย เพื่ออนุรักษ์เผยแพร่ วัฒนธรรมและ

พัฒนาสิ่งแวดล้อม ก็เป็นผลมาจากการศึกษาสถานที่จริงนั่นเอง ซึ่งสอดคล้องกับอัมพร เต็มดี (2545: 136-137) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาชุดการเรียนรู้เรื่องการเรียนอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวในชุมชน สำหรับนักเรียนประถมศึกษา อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี ซึ่งพบว่าความร่วมมือกันระหว่างครู และบุคคลในชุมชนในการจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ศึกษาจากแหล่งเรียนรู้ในชุมชนทำให้นักเรียนมีความคิดเห็นที่ดีต่อชุดการเรียนรู้ รู้สึกรัก และภูมิใจในท้องถิ่นตนมากขึ้น

3.2 ผลที่เกิดขึ้นกับชุมชน ผู้วิจัยได้นำนักเรียนไปศึกษาแหล่งเรียนรู้แหล่งแร่ทองตำบลบางสะพานที่บ้านป่าร้อนตั้งแต่ปีพ.ศ.2548 เป็นต้นมา โดยจัดกิจกรรมต่อเนื่องมาหลายปีรวมครั้งนี้แล้ว เป็นปีที่ 6 ซึ่งผู้วิจัยเองก็ต้องการที่จะแสดงให้เห็นเจตนารมณ์ที่จะใช้สถานที่แห่งนี้ให้เป็นส่วนหนึ่งในการเรียนรู้ของเด็กอย่างจริงจัง เพื่อเป็นการกระตุ้นให้ชุมชนตื่นตัวและเห็นความสำคัญในการที่จะดูแลรักษาสภาพของแหล่งเรียนรู้ไว้มิให้ถูกทำลายหรือถูกทอดทิ้งขาดการเหลียวแลจนหมดสภาพในที่สุด ซึ่งผลที่ตามมาพบว่าได้มีการปรับปรุงพัฒนาสถานที่ขึ้นมาบ้าง เช่น ในปี 2550 องค์การบริหารส่วนตำบลร่อนทองได้ดำเนินการปรับปรุงภูมิทัศน์ปลูกดอกไม้บริเวณทางเข้าฝ่ายตหน้าหน้าถ้ำคาหมวก แต่ไม่มีการดูแลต่อเนื่อง ไม่นานก็กลับสู่สภาพทรุดโทรมเหมือนเดิม แต่พบว่าครูเล็กได้พยายามพัฒนาแหล่งเรียนรู้ขึ้น โดยใช้เงินส่วนตัวขอเงินซื้อที่ดินบริเวณริมห้วยจ้งหันจากชาวบ้าน เพื่อสร้างแหล่งเรียนรู้โดยปรากฏเป็นรูปธรรมชัดเจนเมื่อปี 2551 โดยสร้างเป็นกระท่อมหลังคามุงใบหญ้าคา ภายในจัดแสดงวิธีการขุดทองโดยขุดบ่อดินที่มีกวางไม้ยกถ้ำดินขึ้นมาและติดตั้งป้ายข้อความหน้ากระท่อมเผยแพร่เกี่ยวกับเรื่องการขุดทองที่ห้วยจ้งหัน ต่อมาปี 2552 พัฒนาเพิ่มเติมโดยจัดตกแต่งเป็นนิทรรศการแสดงรูปภาพ เครื่องมือการขุดทอง และเรื่องราวต่างๆ และทำป้ายชื่อหน้าศาลาว่าหมู่บ้านนักขุดทอง ผู้วิจัยจึงขอให้ครูเล็กเพิ่มการจัดแสดงภูมิปัญญาด้านวิทยาศาสตร์ในการผ่อนแรงของการขุดทองในสมัยก่อนเช่น การทำถ้ำวัน คันโง ครูเล็กจึงว่าจ้างชาวบ้านให้มาช่วยจัดสร้างให้ โดยทำเสร็จเมื่อต้นปี 2553 มีคันโง 1 ชุด กวางไม้ 4 ชุด ซึ่งทุกชุดวางตั้งอยู่บนบ่อดินที่สามารถสาธิตการใช้งานได้จริงขณะนี้กำลังบูรณะศาลเจ้าที่เก่าแก่ เพื่อแสดงความเชื่อของคนในสมัยโบราณที่ก่อนขุดทอง จะต้องขออนุญาตจากสิ่งศักดิ์สิทธิ์ก่อน ซึ่งสถานที่แห่งนี้จึงได้กลายเป็นแหล่งเรียนรู้เรื่องทองบางสะพาน สำหรับนักเรียน นักท่องเที่ยวที่จะมาเที่ยวชม โดยมีครูเล็กและชาวบ้านมาเป็นวิทยากรให้ความรู้ตลอดจนสาธิตการร่อนทองด้วย จากการสัมภาษณ์ชาวบ้านที่มาเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นให้ความรู้ อย่างเช่น ลุงบัวขาว เจ้าของเหมืองทอง โกหลี หรือชาวบ้านคนอื่นๆ ที่ว่างมาช่วยสาธิตการร่อนทองให้ชม ทุกคนกล่าวเป็นเสียงเดียวกันว่ามีความรู้สึกภูมิใจที่ได้มาเล่าเรื่องราวการขุดทองจากประสบการณ์ในชีวิตจริง และยินดีที่จะมาเล่าให้ฟังอีก ซึ่งสอดคล้องกับนันท์นภัส ศิริเชตต์ (2546 : 63-67) ที่ได้ทำการศึกษาสภาพและปัญหาการนำภูมิปัญญาชาวบ้านไปใช้ในการพัฒนาท้องถิ่น และผลการใช้ภูมิปัญญาชาวบ้านในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นในกลุ่มโรงเรียนยังเมิง ซึ่งผลการศึกษาพบว่าผู้เรียนมีความพึงพอใจในการเรียนการสอนโดยใช้บุคลากรภูมิปัญญาชาวบ้าน และบุคลากรภูมิปัญญา

ชาวบ้านมีความภาคภูมิใจ พึงพอใจที่มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ ส่วนปัญหาที่พบในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น คืองบประมาณในการจัดการเรียนการสอนไม่เพียงพอ ผู้ปกครอง ชุมชนให้ความสนใจ ให้ความร่วมมือมีน้อย

ดังนั้นผู้วิจัยคิดว่าหากโรงเรียนมีการนำนักเรียนไปใช้แหล่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง โรงเรียนจึงควรมีการสนับสนุนงบประมาณเพื่อช่วยให้เกิดความสนใจ เห็นความสำคัญและได้รับการร่วมมือจากชาวบ้านอย่างต่อเนื่องได้และหลายโรงเรียนไม่ว่าจะเป็นทั้งในพื้นที่หรือนอกพื้นที่ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ทำเหมือนกัน จนในที่สุดทางหน่วยงานราชการเห็นความสำคัญ ก็อาจเกิดการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้มีความสมบูรณ์ทั้งองค์ความรู้ สถานที่ และการดูแลอย่างยั่งยืนในอนาคต

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยนี้ทำให้ได้หลักสูตรท้องถิ่นที่ผ่านการประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิ และจากการทดลองใช้หลักสูตร โดยผู้วิจัยได้ทำการปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้นตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิและจากการทดลองใช้หลักสูตร จนได้หลักสูตรที่เหมาะสมและสามารถนำไปใช้ได้ ซึ่งครูผู้สอนหรือผู้ที่สนใจศึกษาการวิจัยสามารถนำไปเป็นแนวทางพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นต่อไป

1.2 จากผลการวิจัยพบว่า ข้อคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายที่สะท้อนออกมามีทิศทางในด้านที่เห็นด้วยและสนับสนุนต่อการกิจกรรมการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ท้องถิ่นเรื่อง ท้องบางสะพาน โรงเรียนและองค์กรท้องถิ่นจึงควรให้การสนับสนุนทั้งในเชิงนโยบายและงบประมาณ โดยกำหนดนโยบายให้ครูมีการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นอย่างต่อเนื่องโดยสนับสนุนงบประมาณเป็นค่าใช้จ่ายด้านการจัดทำเอกสาร ค่าวิทยากรและการเดินทางไปศึกษาภาคสนาม

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำการวิจัยเพื่อศึกษาผลการใช้หลักสูตรท้องถิ่นเรื่องท้องบางสะพาน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนอื่น ๆ ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ หรือจังหวัดอื่น ๆ

2.2 ควรทำการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องท้องบางสะพาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์